

MONIKA PISZCZ-CZAPLA

KRYTERIA WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FUNDUSZU KOŚCIELNEGO

Fundusz Kościelny został powołany na mocy przepisów ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego¹, zwanej dalej „ustawą”. Określenie nieruchomości mianem „dóbr martwej ręki” wyjaśnia się tym, że pochodzą one głównie z zapisów dokonywanych na rzecz kościołów przez umierającego na łożu śmierci bądź też niezbywalnością tych dóbr, będących zatem martwymi dla obrotu ziemią².

Z dniem wejścia w życie ustawy na własność państwa przeszły wszystkie nieruchomości ziemskie związków wyznaniowych z wyjątkiem gospodarstw rolnych proboszczów w granicach do 50 ha, a na terenie województw poznańskiego, pomorskiego i śląskiego – do 100 ha, których posiadanie ustawa proboszczom poręczyła (art. 1 ust. 1 w zw. z art. 4 ustawy). Dochody z przejętych od kościołów i związków wyznaniowych nieruchomości miały zostać przeznaczone wyłącznie na cele kościelne i charytatywne (art. 1 ust. 4 ustawy) i wraz z dotacjami państwowymi tworzyć miały Fundusz Kościelny (art. 8 ustawy), jednakże nigdy nie dokonano zewidencjonowania nieruchomości ziemskich przejętych na własność państwa na mocy ustawy i pomimo

¹ Dz.U. Nr 9, poz. 87 z późn. zm.

² M. Winiarczyk-Kossakowska, *Pół wieku po konfiskacie przez państwo dóbr martwej ręki*, „Res Humana” 2000, nr 3, s. 32.

zobligowania Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych do ustalenia szacunku dochodów z przejętych nieruchomości obowiązek ten nie został dopełniony.

W związku z powyższym Fundusz Kościelny zasilany jest wyłącznie z budżetu państwa, przy czym trudno byłoby ustalić wysokość środków, jakimi Fundusz ten dysponował w latach 1950-1989. Obecnie kwota dotacji na Fundusz Kościelny każdego roku jest określana w ustawie budżetowej.

Przykładowe zestawienie dotacji budżetowych na Fundusz Kościelny za lata 2002-2007 zawiera poniższe zestawienie.

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
Środki Funduszu Kościelnego w zł	75 719 000,00	78 333 000,00	78 333 000,00	78 333 000,00	93 685 000,00	96 684 000,00	
Kwota przekazana na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne duchownych w zł	64 405 177,00	66 506 292,80	66 398 888,14	70 164 463,06	80 043 000,00	85 216 000,00	
Działalność	charytatywno-opiekuńcza	3 126 823,00	3 286 000,00	3 292 000,00	1 920 000,00	2 992 000,00	2 520 000,00
	oświatowo-wychowawcza	2 100 000,00	2 373 000,00	2 242 000,00	1 740 000,00	2 420 000,00	2 030 000,00
	remonty zabytkowych obiektów sakralnych	6 087 000,00	6 167 707,20	6 400 111,86	4 508 536,94	8 230 000,00	6 918 000,00

W ustawie budżetowej na 2008 r. na Fundusz Kościelny została zapisana kwota 97 908 000,00 zł.

Do 2006 r. Fundusz Kościelny funkcjonował zgodnie z podstawami organizacyjnymi określonymi w statucie Funduszu Kościelnego, stanowiącym załącznik do uchwały nr 148 Rady Ministrów z dnia 7 listopada 1991 r. w sprawie statutu Funduszu Kościelnego³. Uchwała ta została przyjęta na mocy przepisu art. 10 ust. 2 w zw. z art. 10 ust. 3 ustawy. Zatem statut, uchwalony przez Radę Ministrów, określić miał organizację Funduszu Kościelnego, sposób tworzenia jego or-

³ MP Nr 39, poz. 279.

ganów i zasady działalności; zabezpieczać miał też przeznaczenie na cele danego związku wyznaniowego dochodów płynących z nieruchomości przejętych od tego związku oraz zapewniać udział duchowieństwa i wierzących w organach Funduszu Kościelnego.

Stosownie do § 2 statutu organem zarządzająco-wykonawczym Funduszu Kościelnego był jego Zarząd, składający się z dyrektora generalnego w Urzędzie Rady Ministrów – dyrektora Biura do Spraw Wyznań, dyrektora Zespołu Ogólnego Biura do Spraw Wyznań i wicedyrektora Zespołu Ogólnego do Spraw Funduszu Kościelnego; oświadczenia woli w imieniu Funduszu Kościelnego składało dwóch przedstawicieli Zarządu.

Zadania i kompetencje zniesionego urzędu Ministra-Szefa Urzędu Rady Ministrów oraz Urzędu Rady Ministrów przekazane zostały na mocy przepisów ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej⁴ Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, który jest obecnie ministrem właściwym w sprawach wyznań religijnych i dysponentem części 43. budżetu państwa – wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne, zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji⁵.

Fundusz Kościelny nie ma osobowości prawnej, nie stanowi też wyodrębnionego rachunku bankowego, dlatego nie można go uznać za fundusz celowy w rozumieniu art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych⁶. Fundusz ten stanowi zatem wyodrębnioną pozycję w części 43. budżetu państwa – wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne, w dziale 758 – różne rozliczenia, w rozdziale 75822 – Fundusz Kościelny.

Fundusz Kościelny, stosownie do zasady równouprawnienia kościołów i innych związków wyznaniowych wyrażonej w art. 25 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.⁷,

⁴ Dz.U. Nr 106, poz. 497 z późn. zm.

⁵ Dz.U. Nr 216, poz. 1604.

⁶ Dz.U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.

⁷ Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.

działa na rzecz wszystkich kościołów i innych związków wyznaniowych mających uregulowany status prawny w Rzeczypospolitej Polskiej⁸.

Środki Funduszu Kościelnego, stosownie do art. 9 ust. 1 ustawy oraz § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 1990 r. w sprawie rozszerzenia zakresu celów Funduszu Kościelnego⁹, przeznaczają się na następujące cele:

1) finansowanie części składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne duchownych;

2) wspomaganie kościelnej działalności oświatowo-wychowawczej i opiekuńczo-wychowawczej, a także inicjatyw związanych ze zwalczaniem patologii społecznych oraz współdziałania w tym zakresie organów administracji rządowej z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi;

3) odbudowę, remonty i konserwację obiektów sakralnych o wartości zabytkowej.

1. W obowiązującym stanie prawnym zasady ubezpieczenia zdrowotnego osób duchownych zawarte są w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych¹⁰. Stosownie do art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. f i ust. 21 cytowanej ustawy obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu podlegają osoby duchowne oraz alumni wyższych seminariów duchownych i teologicznych, postulanci, nowicjusze i junioryści zako-

⁸ Zgodnie z obowiązującym porządkiem prawnym kościoły i inne związki wyznaniowe mają następujące formy regulacji ich sytuacji prawnej:

1) stosunki między Państwem a Kościołem Katolickim określa umowa międzynarodowa ze Stolicą Apostolską oraz ustawy, a zwłaszcza ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 29, poz. 154 z późn. zm.);

2) 14 kościołów działa na podstawie partykularnych ustaw;

3) na dzień 30 sierpnia 2009 r. 154 kościoły i inne związki wyznaniowe na mocy decyzji administracyjnej zostały wpisane do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych, prowadzonego przez ministra właściwego do spraw wyznań religijnych, na podstawie ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz.U. z 2005 r., Nr 231, poz. 1965 z późn. zm.).

⁹ Dz.U. Nr 61, poz. 354.

¹⁰ Tekst jedn. Dz.U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027.

nów męskich i żeńskich i ich odpowiednicy, którzy nie ukończyli 25 lat, z dniem przyjęcia do wyższego seminarium duchownego lub teologicznego, lub do zakonu, lub jego odpowiedników (art. 73 pkt 5 cytowanej wyżej ustawy). Zważyć należy, że w świetle przepisów niniejszej ustawy z obowiązku ubezpieczenia alumnów, nowicjuszy, postulantów i juniorystów, którzy nie ukończyli 25 lat, wyłączeni są ci, którzy nie mają obywatelstwa państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) (art. 66 ust. 1 pkt 21 w zw. z art. 3 ust. 2 pkt 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych).

Składki na ubezpieczenie zdrowotne duchownych oraz alumnów wyższych seminariów duchownych i teologicznych, postulantów, nowicjuszy i juniorystów oraz ich odpowiedników, z wyłączeniem osób duchownych będących podatnikami podatku dochodowego od osób fizycznych lub zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów osób duchownych, są finansowane z Funduszu Kościelnego, na co Fundusz Kościelny otrzymuje dotacje z budżetu państwa (art. 86 ust. 4 i 5 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych).

Podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne jest kwota odpowiadająca wysokości świadczenia pielęgnacyjnego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych (art. 81 ust. 10 cytowanej wyżej ustawy).

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych¹¹ osoby duchowne obligatoryjnie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu oraz ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 6 ust. 1 pkt 10, art. 12 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy), natomiast ubezpieczenie chorobowe tych osób jest fakultatywne (art. 11 ust. 2). Obowiązkowo ubezpieczeniem społecznym osoby duchowne podlegają w okresie od dnia przyjęcia do stanu duchownego do dnia wystąpienia z tego stanu, a w przypadku alumnów seminariów duchownych, nowicjuszy, postulantów i juniorystów – od dnia ukończenia 25 lat (art. 13 pkt 10). Natomiast alumnom

¹¹ Dz.U. z 2007 r., Nr 11, poz. 74 z późn. zm.

seminariów duchownych, nowicjuszom, postulantom i juniorystom do ukończenia 25. roku życia przysługuje prawo do dobrowolnego objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi (art. 7 pkt 5).

Jak stanowi art. 16 ust. 10 i 10a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Fundusz Kościelny finansuje składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe duchownych niepodlegających tym ubezpieczeniom z innych tytułów w wysokości 80%, a za członków zakonów kontemplacyjnych klauzurowych i misjonarzy w okresach pracy na terenach misyjnych w 100%.

Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uzależniona jest od tytułu ubezpieczeń społecznych. Zasady ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne regulują art. 18 i 19 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób duchownych stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie odrębnych przepisów. Jeżeli podstawa wymiaru składek – w przeliczeniu na okres miesiąca kalendarzowego – z tytułu stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni lub służby jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia, duchowny podlega również obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu bycia osobą duchowną. Podstawę wymiaru składek z tytułu bycia osobą duchowną stanowi w takim przypadku różnica pomiędzy kwotą minimalnego wynagrodzenia a kwotą podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni lub służby (art. 9 ust. 1a w zw. z art. 18 ust. 4c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia chorobowe oraz wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, tj. górnej rocznej podstawy wymiaru składek (ograniczenie to stosuje się tylko w odniesieniu do składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe). Stopy procentowe składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe są jednolite dla wszystkich ubezpieczonych (art. 22 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Natomiast zasady

ustalania wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe – obowiązującej w danym roku składkowym płatnika składek – zawarte są w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych¹².

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji nie ma wpływu na wysokość obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne duchownych. Finansowanie składek pochłania obecnie znaczącą większość środków Funduszu Kościelnego. Zgodnie z § 23 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych¹³. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji dokonuje wpłaty składek na wskazany rachunek ZUS w wysokości wynikającej z dokumentacji zbiorczej kwot składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za duchownych podlegających finansowaniu przez Fundusz Kościelny, sporządzonej na podstawie deklaracji rozliczeniowej i deklaracji korygujących.

2. Dotacje z Funduszu Kościelnego na wspomaganie kościelnej działalności charytatywnej, kościelnej działalności oświatowo-wychowawczej i opiekuńczo-wychowawczej, a także inicjatyw związanych ze zwalczaniem patologii społecznych oraz współdziałania w tym zakresie organów administracji rządowej z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi udzielane są m.in. na zakłady opiekuńczo-lecznicze, domy opieki społecznej, specjalistyczne zakłady dla głęboko upośledzonych dzieci i dorosłych, domy starców, domy samotnej matki, schroniska dla bezdomnych i jadłodajnie, zakłady wychowawcze i specjalnej troski, domy dziecka, ochronki, żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe i średnie ogólne i specjalistyczne, bursy, internaty, świetlice itp. placówki prowadzone przez kościelne osoby prawne. Dotacje przeznaczone są głównie na budowę, rozbudowę, remonty, adaptację i modernizację tych placówek. W nielicznych szczególnie uzasadnionych przypadkach z Funduszu finansuje się również zakup

¹² Dz.U. Nr 199, poz. 1673 z późn. zm.

¹³ Dz.U. Nr 78, poz. 465.

wyposażenia i pomocy dydaktycznych o charakterze trwałym. Środków z Funduszu nie przeznacza się na pokrywanie kosztów bieżącego utrzymania tych placówek (takich jak np. nośniki energii, żywność, odzież, środki czystości, lekarstwa i artykuły sanitarne, usługi eksploatacyjne, wynagrodzenia itp.).

3. Dotacje z Funduszu Kościelnego są udzielane wyłącznie na remonty i konserwację zabytkowych obiektów o charakterze sakralnym, i to tylko na wykonywanie podstawowych prac zabezpieczających sam obiekt (w szczególności remonty dachów, stropów, ścian i elewacji, osuszanie i odgrzybianie, izolację, remonty i wymianę zużytej stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji elektrycznej, odgromowej, przeciwwłamaniowej i przeciwpożarowej itp.). Z Funduszu nie finansuje się remontów i konserwacji obiektów towarzyszących (takich jak np. dzwonnice wolno stojące, krzyże), ruchomego wyposażenia obiektów sakralnych (takich jak np. obrazy, ikonostasy, stalle, epitafia, szaty i naczynia liturgiczne, instrumenty muzyczne, dzwony) oraz otoczenia świątyni, a także stałych elementów wystroju wnętrza (takich jak np. polichromie, freski, witraże i posadzki).

Decyzję o przyznaniu dotacji ze środków budżetowych Funduszu Kościelnego podejmuje Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji. W świetle obowiązujących przepisów, a w szczególności art. 106 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, dotacje z Funduszu Kościelnego mają charakter celowy i mogą być udzielane i wykorzystywane wyłącznie na zadania przyszłe, określone w decyzji o ich przyznaniu, a więc na prace, które nie zostały wykonane do daty ich przyznania i tylko przez kościelną jednostkę organizacyjną, której dotacja została przyznana.

Podmiotami uprawnionymi do otrzymywania środków Funduszu Kościelnego są osoby prawne: Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, innych kościołów i związków wyznaniowych działających na podstawie ustaw o stosunku Państwa do kościołów oraz związków wyznaniowych, a także kościołów i związków wyznaniowych wpisanych do rejestru kościołów i związków wyznaniowych.

Środki na realizację zadań przekazywane są na wniosek uprawnionych podmiotów. Wniosek składa się na formularzu dostępnym na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (www.mswia.gov.pl) wraz z dokumentacją.

Do wniosku o udzielenie dotacji z Funduszu Kościelnego na wspomaganie kościelnej działalności charytatywnej, kościelnej działalności oświatowo-wychowawczej i opiekuńczo-wychowawczej, a także inicjatyw związanych ze zwalczaniem patologii społecznych oraz współdziałania w tym zakresie organów administracji rządowej z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi załącza się następujące dokumenty:

- 1) uprawnienie do reprezentowania wnioskodawcy;
- 2) zaświadczenie o posiadaniu kościelnej osobowości prawnej przez podmiot wnioskujący;
- 3) dokumenty określające tytuł prawny wnioskodawcy do obiektu, w którym ma być realizowane zadanie;
- 4) aktualny pełnoobmiarowy kosztorys przedwykonawczy sporządzony zgodnie z zasadami kosztorysowania przez osobę mającą uprawnienia do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych lub zweryfikowany przez taką osobę, zawierający ceny jednostkowe materiałów, robocizny i sprzętu i/lub ofertę cenową przedmiotów wchodzących w skład ewentualnego wyposażenia;
- 5) aktualne pozwolenie budowlane, o ile jest wymagane przepisami prawa budowlanego;
- 6) wpis do ewidencji placówek oświatowych lub opiekuńczych, statut placówki objętej wnioskiem i/lub program działalności;
- 7) w przypadku braku wpisu do ww. ewidencji – potwierdzenie przez władze kościelne i samorządowe prowadzenia przez wnioskującą kościelną osobę prawną działalności oświatowo-wychowawczej lub charytatywno-opiekuńczej;
- 8) w przypadku gdy działalność prowadzona jest w obiekcie zabytkowym – aktualną decyzję wojewódzkiego konserwatora zabytków, zawierającą numer, pod jakim obiekt figuruje w rejestrze zabytków, oraz zezwalającą na przeprowadzenie prac budowlanych objętych wnioskiem, lub opinię wojewódzkiego konserwatora zabytków – w przypadku gdy obiekt ujęty jest w ewidencji zabytków, a nie w rejestrze;
- 9) dokumentację zdjęciową stanu zachowania obiektu objętego wnioskiem o udzielenie dotacji.

Do wniosku o udzielenie dotacji z Funduszu Kościelnego na remonty i konserwację obiektów sakralnych o wartości zabytkowej

załącza się dokumenty, o których mowa w pkt 1, 2, 3, 5 i 9 powyżej, oraz aktualny pełnoobmiarowy kosztorys przedwykonawczy sporządzony zgodnie z zasadami kosztorysowania przez osobę mającą uprawnienia do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych lub zweryfikowany przez taką osobę, zawierający ceny jednostkowe materiałów, robocizny i sprzętu, a także aktualną decyzję wojewódzkiego konserwatora zabytków, zawierającą numer, pod jakim obiekt figuruje w rejestrze zabytków, oraz zezwalającą na przeprowadzenie prac budowlanych objętych wnioskiem lub też, w przypadku gdy obiekt ujęty jest w ewidencji zabytków, a nie w rejestrze, opinię wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Dotacje na realizację zadań są przekazywane zgodnie z art. 130 ustawy o finansach publicznych na podstawie umowy zawartej pomiędzy Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji a wnioskodawcą. Umowa o realizację dotowanego zadania określa w szczególności:

- 1) zadanie, na jakie dotacja została przyznana;
- 2) wysokość dotacji i tryb płatności;
- 3) termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego;
- 4) tryb kontroli wykonywania zadania;
- 5) termin i sposób rozliczenia dotacji;
- 6) termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji.

Należy również wskazać, że niewykonanie lub nieprawidłowe wykonanie umowy oznacza dla beneficjenta dotacji poniesienie odpowiedzialności na podstawie przepisów ustawy o finansach publicznych oraz ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych¹⁴.

Obecnie często podnosi się, że Fundusz Kościelny w swoim dotychczasowym kształcie jest instytucją archaiczną. Znamienny jest fakt, że grupa senatorów w 2004 r. wniosła do Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej wniosek w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy o zniesieniu Funduszu Kościelnego wraz z projektem ustawy i jej uzasadnieniem. Analiza

¹⁴ Dz.U z 2005 r., Nr 14, poz. 114 z późn. zm.

projektu ustawy wskazuje jednak, że zawiera on uchybienia legislacyjne i ma charakter negatywny, ponieważ przewiduje zniesienie Funduszu Kościelnego bez żadnej pozytywnej alternatywy w tym zakresie. Należy podkreślić, że w świetle obowiązujących przepisów, a zwłaszcza art. 25 ust. 4 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 22 ust. 2 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisanego w Warszawie w dniu 28 lipca 1993 r.¹⁵, Rzeczpospolita Polska nie ma legitymacji do przyjmowania rozwiązań arbitralnych w zakresie regulacji stosunków wyznaniowych. Zobligowana jest zatem do współpracy z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi w sprawach m.in. zmiany przepisów dotyczących Funduszu Kościelnego¹⁶.

THE CRITERIA FOR THE EXPENDITURE OF THE CHURCH FUND RESOURCES

S u m m a r y

The Church Fund was established pursuant to Article 8 of the 20 March 1950 Act on the Seizure by the State of the Property in Mortmain, on the Guarantee of Arable Farms to Pastors and on the Establishment of the Church Fund as a form of compensation to churches for the property expropriated from them by the state. The fund, in accordance with the principle of equal rights for churches and other religious associations as worded in Article 25(1) of the Constitution, provides for churches and other religious associations of established legal status in Poland. The Church Fund is a separate budgetary heading in Part 43 of the state budget administered by the Minister of Internal Affairs and Administration.

The Church Fund resources are expended on the following aims:

1) social security and healthcare contributions of the clergy as provided for in relevant insurance regulations;

¹⁵ Dz.U. z 1998 r., Nr 51, poz. 318.

¹⁶ Zob. P. Borecki, *Opinia prawna o projekcie ustawy o zniesieniu Funduszu Kościelnego* (druk senacki nr 771).

2) supporting charitable as well as educational activity of the Church and also her initiatives in the area of counteracting social pathologies; the liaison with public administration, churches and other religious associations in this respect;

3) renovation and conservation of sacred buildings of historical value; the subsidies are granted exclusively to the renovation and conservation of sacred facilities of historical value.

It is the Minister of Internal Affairs and Administration who allocates the budgetary means from the Church Fund. The subsidies are paid under a contract concluded between the minister and an ecclesiastical legal person.

Translated by Konrad Szulga